

ter info:

De beleidsmatige verantwoording aan de ALV van 20 mei 2019. Deze is door de ALV goedgekeurd. Het (concept) verslag van de ALV volgt z.s.m. en zal in de volgende ALV -gepland voor september- ter goedkeuring geagendeerd worden.

Verantwoording mei 2019 aan de leden van de vereniging Markdal.

Hierbij een verantwoording door het bestuur van de vereniging Markdal, duurzaam en vitaal. Een wat anders ingestoken jaarverslag is beschikbaar op de website.

Nu zijn we, in 2019, al weer een paar stappen verder. Hoewel het allemaal, zoals al vaker gezegd, langer duurt dan verwacht en vervolgens gehoopt, werken we met volle overtuiging verder.

Door het jaar heen informeren wij u over de ontwikkelingen. Relevante informatie is te vinden op de website, de nieuwsbrieven houden u ook op de hoogte. Als er iets bijzonders te melden is, worden extra brieven verstuurd. U kunt zo betrokken blijven en tegelijk kunt u het algemeen beraad, en daarin het dagelijks bestuur kritisch blijven volgen. Hieronder een korte verantwoording over 2018 en de eerste maanden van 2019. Het is immers wat vreemd om het alleen over 2018 te hebben. We hebben in september ook een stand van zaken gegeven, we nemen nu de eerste maanden van 2019 mee.

Geduld

Weer kunnen we herhalen: “De voorbereidingen, om de eerste schop volgend jaar, ergens in de grond te kunnen zetten krijgen steeds vastere vorm.”

Op 12 juni 2017 hebben we, in de Leeuwerik in Galder het concept-ontwerp bestemmingsplan gepresenteerd. Daarna is er hard gewerkt met provincie, beide gemeenten en het waterschap en diverse deskundigen aan het ontwerpbestemmingsplan. Het concept-ontwerp bestemmingsplan, was immers nog niet het uiteindelijke formele stuk conform de wet RO. Op voorstel van de vereniging was de gebruikelijke consultatie bij een concept-ontwerp (diverse instanties) vorig jaar verbreed tot alle belanghebbenden en betrokkenen. Deze inspraakronde leverde veel suggesties en reacties op, die grotendeels zijn meegenomen en verwerkt in het ontwerp bestemmingsplan. Nog niet alle initiatieven, zoals ze nu in het stuk staan, waren meegenomen of nader uitgewerkt. De concretisering daarvan vroeg eveneens veel tijd. Kortom 2018 was het jaar van heel veel overleg, nader uitwerken in teksten, kaartjes etc. Daarbij kwamen ook nog de nodige (extra) onderzoeken en rapportages zoals b.v. een Milieueffectrapportage. Dat alles is naar buiten toe niet het meest spannende werk, al helemaal niet zichtbaar, maar wel heel erg (helaas) noodzakelijk! In de omgevingswet zal dat wel iets gaan veranderen maar een deel van de huidige procedures zal ook dan noodzakelijk blijven. Zodoende vraagt het proces wel veel geduld van alle betrokkenen.

Het ontwerpbestemmingsplan zag uiteindelijk het licht in maart jl. op een gezamenlijke avond van vereniging, provincie, waterschap en de beide betrokken gemeenten met 160 mensen in de zaal. De zes weken periode waarin zienswijze konden worden ingediend op dat ontwerpbestemmingsplan waren kort na Pasen voorbij. Nu is het formeel aan de diverse overheden om in hun verantwoordelijkheid de nodige stappen te zetten en te reageren op de ingediende zienswijzen. Mondeling zullen we a.s. maandag een voorbeeld geven van hoe overleg over een bepaald issue kan verlopen in de jaren.

Het VoorKeursAlternatief (VKA)

We hebben het bestemmingsplan nodig om hetgeen we met de provincie zijn overeengekomen te kunnen realiseren. Pas als we de nodige gronden langs de Mark beschikbaar hebben kan de 'nieuwe loop' van de Mark gerealiseerd worden en begonnen worden aan het mogelijk maken van de daarbij behorende 'gewenste' natuurdoeltypen. We hebben gronden gekocht en andere komen beschikbaar door het bestemmingsplan. Helaas zullen niet alle gronden tegelijkertijd beschikbaar komen. Voor het hele gebied van Belgische grens tot aan de Duivelsbruglaan zijn we er nog niet. Er zal later nog een bestemmingsplan Ulvenhout-Zuid volgen.

Nu hebben wij als vereniging als uitgangspunt 'gelijktijdig' werken. Wij werken in parallelle processen en niet in elkaar opvolgende processen, zodat we voortschrijdend inzicht kunnen inpassen. Voor een organisatie als het waterschap lijkt dat bijna 'vloeken in de kerk'. In overleg is er vorig jaar toch besloten vast te gaan werken aan het programma van eisen en adviezen. We zijn nu in overleg om te starten met het uitwerken van het VoorKeursAlternatief globaal voor het hele gebied en het uitvoering klaar maken van het zuidelijke gedeelte.

De mogelijkheid die de overeenkomst tussen vereniging en provincie biedt door het initiatief in het Markdal te zien als een bestuurlijke pilot en een (natuurbeleid) inhoudelijke pilot geeft veel ruimte. Het benutten van die geboden ruimte betekent wel: samen met alle betrokkenen zoeken naar een goede invulling. Zo hebben we ook de ruimte gekregen om door een voorstel voor herbegrenzing van het Natuur Netwerk Brabant essentiële gronden beschikbaar te krijgen. Ook hier is veel tijd en vooral energie in gaan zitten. U kunt in de toelichting op de herbegrenzing lezen dat er nu overeenkomst ligt die voorziet in gewenste natuurrealisatie op termijn en de mogelijk biedt ook daadwerkelijk de gewenste maatregelen Kaderrichtlijn Water aan de Mark te realiseren.

Er zijn tal van vormen van overleg ook rond de nadere uitwerking van het VKA. Zo werd vorig jaar een excursie georganiseerd naar Excursie Hilver=Moerenburg. Begin dit jaar was er een bijeenkomst, georganiseerd door vereniging en waterschap, waarbij landelijke deskundigen hun ervaringen deelden met het herstel van beken of kleine rivieren zoals de Mark. De nodige aandachtspunten gaan mee in het genoemde overzicht van eisen en adviezen (KEAS: Klanten Eisen en Adviezen Specificatie) voor de nadere uitwerking van het VoorKeursAlternatief.

Maandag zal ook hier mondeling nog een toelichting worden gegeven

Anders om werken

Pilotstatus geeft de mogelijkheid om, zoals wij in onze werkwijze aangeven, te zoeken naar oplossingen buiten de vastgestelde regels, het zoeken naar "ja, mits..." bij de verschillende overheden. De ervaring leert dat flexibel werken met *zeggenschap* en *gelijk speelveld* nog vaak schuurt met bestaande kaders bij overheden en andere maatschappelijke organisaties. Het zoeken naar mogelijkheden om de bestaande kaders aan te passen heeft uiteindelijk het hele project mogelijk gemaakt.

Het "Perspectief voor het Markdal" is (eigenlijk al) een omgevingsvisie voor het Markdal. Dus ook de basis voor het 'meerwaarde traject' zoals behorend bij initiatieven voor "een sterker Brabant". Dit biedt de mogelijkheid om zaken op te lossen die lang hebben vastgezeten en die we al werkende weg zijn tegen gekomen. In het Markdal wordt voor het eerst in Brabant het instrument van het 'traject van Meerwaarde' werkelijk in gezet. Zo geeft de provincie de mogelijkheid om met 'nadere regels' de mogelijkheden in het ruimtelijk beleid, in een bepaald gebied, groter te maken

Aanpassingen in ruimtegebruik maken het niet alleen mogelijk op grotere schaal EHS, nu NNB, en KRW-doelen te realiseren, zij maken het ook mogelijk provinciale, regionale en gemeentelijke doelen op het gebied van innovatie, leefbaarheid, economie en duurzaamheid te realiseren. Er is dan sprake van meerwaarde.

Landelijk werd die 'ruimere' mogelijkheden voor provincies ontwikkeld in het beleid van de toenmalige minister Sybille Dekker. In september 2018 was ze op uitnodiging van 'Nederland Boven Water' bij een informatiedag in het Markdal en ging in discussie met agrariërs en leden van NBW. Diverse contacten kwamen in 2018 voort uit die dag. Die contacten hebben er ook toe geleid dat eind januari 2019 Erik Jan van Kempen - programma directeur-Generaal Omgevingswet, ministerie BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), een bezoek aan het Markdal bracht. Hij daagde de vereniging en de bewoners van het Markdal uit tot een 'right to challenge'.

Inmiddels hebben we samen met medewerkers bij het ministerie een challenge geformuleerd.

Daarover mondeling meer op de a.s. ALV.

Netwerk

De werkwijze van de vereniging geeft met het 'werken van binnenuit' een gelijk speelveld met gelijke inbreng van bewoners, grondeigenaren, betrokkenen etc. Deze werkwijze is ook gezien als werken in de geest van de Omgevingswet. We krijgen dan ook regelmatig verzoeken om onze ervaringen te delen in presentaties en/of werksessie met andere initiatieven. De vereniging heeft zo een groot netwerk om zich heen, zowel lokaal, regionaal als landelijk. We hebben deel genomen aan verschillende evaluaties b.v. een gedaan door medewerkers van de universiteit Wageningen, De vice voorzitter neemt deel als aan het overleg over het natuurpact als enige onbetaalde professional. We hadden gezamenlijk overleg met de ander bidboeken(Maashorst en Groene Woud) en het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB).

Lokale activiteiten: Van open dag Wolfslaar tot fietsen met een clubje bewoners; een wandeling met statushouders, fietsen met de dijkgraaf; leerlingen ontvangen van een lagere school of voor een veldwerkdag van b.v. het Newman College etc.

De lijst is divers en ongemerkt is het een grote lijst. Is dit zonde van onze tijd?. Enerzijds vergroot deze inzet het draagvlak voor de uitwerking van democratisch genomen besluiten over natuur, schoon water, waterberging in relatie tot de mensen die er direct mee te maken hebben. Anderzijds leveren die die contacten door kritische vragen en opmerkingen ook weer ideeën op en geeft het weer energie om door te zetten.

We blijven er steeds op wijzen, in de diverse contacten waar gevraagd wordt naar onze werkwijze, dat in de wet voor de omgevingsvisie, meegenomen moet worden, dat overheden moeten aangeven hoe ze de participatie van onbetaald betrokkenen denken te faciliteren. Het blijkt lastig om voor dat onderdeel werkelijk een antwoord te krijgen. Zoals wij regelmatig zeggen: "de 'leefwereld' en de 'systeemwereld' sluiten daarin totaal niet op elkaar aan".

Verlenging en aanvulling van de overeenkomsten/ nieuwe overeenkomsten

Het net hierboven genoemde onderwerp vraagt ook om een antwoord bij de gesprekken die nu worden gevoerd over de voortzetting van de overeenkomsten. Zoals u weet verliep de overeenkomst met de provincie eind 2018. In 2013 dachten we nog dat we de gronden door koop zouden kunnen verwerven, door gelijktijdig werken snel tot realisering zouden kunnen overgaan en dan later ambtshalve de nodige gronden de natuurbestemming geven. Door het hele andere, niet gedachte, verloop van het proces moeten er nieuwe overeenkomsten komen tussen provincie en vereniging en vervolgens ook tussen vereniging en gemeenten en misschien het Waterschap. De provincie heeft

aangegeven eerst een totaal financieel dekingsplan overeen te willen komen om zo ook de juiste afspraken mee te kunnen nemen in de overeenkomsten. In de afgelopen maanden is er veel met de provincie gesproken om alle details goed in beeld te krijgen en vooral ook goed op papier te zetten. Het bleek ook dat de afgelopen jaren na het periodiek overleg met de provincie niet alles werd doorgezet in de provinciale organisatie. Gelukkig kunnen we alles wat we gedaan hebben, alle uitgaven tot in detail aantonen. Voor veel kosten, die door de gewijzigde situatie zijn ontstaan, moet zo feitelijk achteraf nog een dekking worden gevonden. En dan: hoe wordt de inzet door de vereniging hierbij gezien en gewaardeerd?

Algemeen Beraad en werkgroepen

De afgelopen periode waarover we nu verantwoording afleggen is er veel tijd besteed aan de bovengenoemde zaken. Maar er is meer.

Vorig jaar op de jaarvergadering hebben we al aangegeven dat de **werkgroepen** die tot dan toe specifieke thema's onderzochten en daarvoor richtingswijzers ontwikkelden zoals "water en natuur", "landbouw", "landschap en cultuurhistorie", "recreatieve routes en verkeer" overschakelden naar meer verbindende thema's zoals " of "Duurzame land en tuinbouw". Niet alle werkgroepen zijn het afgelopen jaar intensief bezig geweest, immers de planvorming waarbij het zal gaan om nadere uitwerking van bv. de fiets en wandelpaden stond even stil.

De werkwijze van de werkgroepen kenmerkt zich door:

- Iedereen kan deelnemen ongeacht of men lid is van de vereniging
- In de werkgroep zitten de leden op persoonlijke titel, zodat er vrij gedacht kan worden.
- Mocht er een voorstel uit de discussie komen dat niet overeenkomt met de visie van b.v. de organisatie waar een van de leden voor werkt of de wijkraad/vereniging waar hij/zij lid van is, dan moet dat op een ander niveau besproken worden.

Deze werkwijze is voor een enkele groep niet aanvaardbaar. Zo staat de relatie met natuurorganisaties onder druk vanwege deze uitgangspunten. Met het Natuurplein De Baronie is er nu een afspraak om elkaar halfjaarlijks bij te praten. Een beperkt aantal leden van de daarbij aangesloten organisaties neemt deel aan werkgroepen.

Werkgroep 'duurzame land en tuinbouw': Vorig jaar hadden we op de Alv een inleiding over de relatie landbouw en natuur. Inmiddels zijn we al weer wat verder. Samen met de agrariërs wordt in de komende jaren bekeken hoe individuele bedrijven meer duurzaam zouden kunnen worden. Het eerste gesprek werd druk bezocht. Vanuit zowel vanuit de provincie, ZLTO en werkplaats De Gruyter wordt meegedacht en ondersteuning geboden.

werkgroep water en natuur organiseerde het gesprek met de landelijke experts) over het herstel van beken of kleine rivieren. Deze werkgroep sluit aan op de werkgroep ecologie en milieu.

werkgroep communicatie organiseerde vorig jaar fiets en wandeltochten, zorgt voor de nieuwsbrief, ontvangt scholen etc.

Er was een **ad hoc werkgroep** vanuit het AB, die de succesvolle **tentoonstelling** organiseerde in de protestantse kerk in het Ginneken. Daarvoor ook hier nog dank aan alle andere vrijwilligers die mede hun schouders daar onder hebben gezet. De tentoonstelling was open gedurende 5 weken, in juli en augustus (op zaterdag en zondagmiddag) en werd bezocht door zo'n 2.000 mensen.

werkgroep Klokkenberg heeft geen druk programma gehad. Natuurlijk hebben zij zich ook goed geïnformeerd over de brug die tot zo veel discussie heeft geleid. De gemeente had met de projectontwikkelaar al een en ander vastgelegd in een overeenkomst zonder de vereniging of het waterschap daarbij te betrekken. We hebben ons als vereniging op het standpunt gesteld dat in deze

bezwaar maken niet de weg zou zijn. Wel hebben steeds aangegeven dat wij vinden dat er een duidelijke overeenkomst (op papier) moet komen waarin het zeer beperkte gebruik van de brug wordt vastgelegd. Een overeenkomst waarop te allen tijde terug gevallen kan worden bij misbruik.

werkgroep Strijbeek functioneerde tegelijkertijd als een deelgebied sessie van de stichting. Daarbij bleek dat we in de toekomst duidelijke moeten zijn wie aan zet is bij een overleg de vereniging of de stichting, zonder dat het krampachtig wordt. In deze werkgroep werd dan ook gesproken over de plannen voor Strijbeek, zoals de ontwikkelzone die nu is voorgesteld in relatie tot beëindiging van intensieve veehouderij. Voor deze zone moet de komende jaren een bestemmingsplan gemaakt worden. Voorts werd de werkgroep bij gepraat over de Markhoeve.

werkgroep Grensoverschrijdende samenwerking

Er is een activiteitenplan IWP Merkske. Dit activiteitenplan wordt met Vlaamse en NL-partners vanuit natuurorganisaties, landbouworganisaties, ambtenaren van Vlaamse Milieu Maatschappij, van diverse gemeenten en waterschap Brabantse Delta samen uitgewerkt en ge-update in halfjaarlijkse sessies. In de actielijst is de suggestie overgenomen om wandelingen te organiseren met als doel dat bewoners en belangstellenden elkaar leren kennen, zodat vervolgens de bespreekbaarheid van samenwerking natuur – landbouw makkelijker zou kunnen worden.

werkgroep "Collectief beheer en gebiedsfinanciering"

Deze werkgroep kent meerdere invalshoeken. U kunt zich voorstellen dat de realisatie van de natuurdoeltypen ook het toekomstig beheer raakt. Maar vooral ook is de vraag hoe kan dat beheer er straks organisatorische uitzien, wat zouden de uitgangspunten moeten zijn en welke rol heeft de vereniging hierbij. Verschillende partijen in het gebied lijkt het goed om te komen tot een gezamenlijk beheerplan en vervolgens tot collectief beheer. De vereniging is gevraagd hier het voortouw in te nemen. De werkgroep beheer zal daarvoor met voorstellen komen.

De stichting Markdal is inmiddels eigenaren van een aanzienlijk aantal ha's. Vindt de vereniging dat er grond in eigendom van de stichting moet blijven? En zo ja hoe gaan we dat financieren?

A58

Leden van de werkgroep **A 58** nemen deel aan het samenwerkingsverband 'Platform van A58 naar Beter'. Dit platform neemt op haar beurt deel in de planvorming van Rijkswaterstaat. De te verbeteren en te verbreden A58 is een kans om behalve voor het verkeer ook voor mens en natuur tot verbeteringen te komen. De A58 deelt, als barrière, het Markdal door midden. Dat vergt veel overleg van het platform met alle betrokkenen, dorpen, buurtschappen, etc. Daarnaast veel overleg met de RWS organisatie InnovaS8. Knellend blijft het contrast tussen het werken 'van binnenuit' in de geest van Omgevingswet en de strikt vastgelegde procedures van Innova5S als onderdeel van Rijkswaterstaat. Dit schreven we vorig jaar, maar deze tekst is ook geldig voor nu.

De stand van zaken zal op de a.s. ALV worden toegelicht.

Markhoeve

In februari 2018 hebben we de beschikking gekregen over het woonhuis behorend bij de **Markhoeve**, Strijbeekseweg 46. In de overeenkomst met de provincie was aan de vereniging gevraagd om voor dit complex een toekomstplan met bijpassende exploitatie te maken. Binnenkort hopen we het hele complex overgedragen te krijgen. We hopen dan ook snel de schuren te kunnen gaan slopen. Het woonhuis blijft staan en zal later opgeknapt worden. De nieuwbouw plannen zijn in een gevorderd stadium. Een van de bedrijfjes die in de nieuwbouw zich zal vestigen krijgt tijdelijk onderdak in containers achter het woonhuis. In samenwerking met de ZLTO proefboerderij de

Rusthoeve (Colijnsplaat) zijn er proefvelden gerealiseerd. De markhoeve wordt feitelijk een multifunctioneel bedrijfsverzamelgebouw. Onderdeel van het geheel is een relatie met agrarisch onderwijs, waar mogelijk hebben ook de te vestigen bedrijven een relatie met agrarische rondstoffen/producten en of adviesfunctie t.a.v. samenlevingsprojecten in de relatie land-stad. Projecten en promotie van activiteiten in en rond de Markhoeve dragen bij aan de bredere doelstelling van de vereniging.

Uiteraard heeft het **Algemeen Beraad** zich in haar bijeenkomsten bezig gehouden met al het bovenstaande en hetgeen hieronder staat. Door de fase waarin we in het hele proces zaten was er niet altijd sprake van agendapunten die om meningsvorming vroegen. Veelal was het vooral bijpraten over de procedure, de gesprekken met de provincie en andere zaken zoals de A58. Dat alles heeft er mede toe geleid dat we in 2018 ook regelmatig met elkaar gekeken hebben naar aanpassing van de werkwijze; het resultaat daarvan ziet u nu op de agenda van de ALV.

Werkorganisatie en bestuurlijke begeleiding

(ter informatie: Het jaarverslag van de stichting wordt na goedkeuring van de jaarrekening door de Raad van Toezicht op de website geplaatst.)

Voor een goede afstemming in de diverse procedures van provincie, gemeenten en waterschap wordt steeds intensiever gewerkt in het breed bestuurlijk overleg waarin de gedeputeerde van de provincie, de wethouders van de gemeente Alphen-Chaam en Breda en het verantwoordelijke DB-lid van het waterschap samen met de twee bestuursleden van de vereniging richting geven aan de werkzaamheden. Dit betreft naast de planvorming o.a. ook het R.O meerwaarde traject, de uitvoering en de communicatie. Specifiek voor de bestuurlijke begeleiding van planvorming en latere uitvoering van het VKA is er frequent overleg in het Stuurteam. Dit bestaat uit twee dagelijks bestuursleden van de vereniging en een bestuurder en een directielid van het waterschap. De beide overleggen bewijzen hun nut om de complex geworden planprocessen en procedures richting en effect te geven.

Naast het bestuurlijk overleg is er vanuit de stichting partneroverleg gericht op het realiseren van het VKA en gericht op coherente communicatie tussen de partners naar bewoners, deelnemers en betrokkenen toe.

Over de stand van zaken m.b.t. de procedure en het werk aan het VKA zal Marcel van Miert op de ALV het een en ander toelichten.

En nu verder:

Het mag gezien het bovenstaande duidelijk zijn waar we de komende tijd aan werken. Voor de nadere concretisering van de organisatie, het verlengen van de overeenkomsten etc. geldt dat al onze werkzaamheden naar een einddoel toe werken van : het duurzaam beheer, als geheel en samenhangend in het Markdal, gecoördineerd en georganiseerd door de Vereniging Markdal samen met de bewoners, inclusief ondernemers en agrariërs

In de overeenkomsten worden afspraken gemaakt over de voortzetting van de werkwijze en over datgene waaraan we als partners werken. De eerste stap die we zouden willen zetten in het proces, zo als we dat nu gaan voortzetten, is het bijwerken, met alle betrokkenen, van de “omgevingsvisie”

“Perspectief voor het Markdal”. Zodat deze geformaliseerd kan worden, zo onderdeel wordt van het eigen beleid van de gemeenten, waterschap en provincie.

Wat hoort er bij dat proces:

1. Realisering van de KRW maatregelen aan de Mark inclusief het inrichten van de 100 ha nieuwe natuur.
2. Realisering van het hele NNB in het Markdal inclusief de nodige Kaderrichtlijn maatregelen aan verschillende zijbeken.
3. Omgevingsplan: ontwikkelplan Ulvenhout Zuid, waarmee voor de bewoners en dit gebied (ver)nieuwe(nde) initiatieven worden vastgelegd en mogelijk gemaakt.
4. Omgevingsplan: ontwikkelplan Strijbeek, waarin eerder genomen initiatieven volgens een gegeven nadere regel mogelijk worden gemaakt.
5. Landbouwbeheerplan: het land- en tuinbouw verduurzamings- en vitaliseringsplan.
6. Bij de samenhangende visie hoort ook het meenemen van actuele zaken: b.v. energietransitie
7. Weg inpassingsplan: verduurzaming A58 passage in het Markdal.

Graag gaan we maandagavond in op uw vragen, op/aanmerkingen op het bovenstaande.

Het AB van de vereniging kende in de periode 2018 tot nu de volgende leden:

Gerard van den Boer

Wieke Bonthuis

Dorine Brinkhof

Hans van Engen

Toon Goos

Willem Jan Goossen

Ronald van Heeringen

Chanan Hornstra

Esther Jansen

Joost de Jong

Ton Kroes

Nellie Raedts

Piet van Riel

de Db leden:

Jettie Rattink

Sjef langeveld

Joop van Riet

Jan Roovers

Degenen die het AB verlaten hebben:

Piet van Iersel (onlangs heeft hij het AB verlaten, hij is secretaris geworden van de West-Brabantse vogelwerkgroep)

Louis Braspenning tot september

Marian Hulshof tot september